

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 27.08.1986, sp. zn. 3 Cz 61/86, ECLI:CZ:NS:1986:3.CZ.61.1986.1

Číslo: 13/1988

Právní věta: Uznáním dluhu sa dlžník nezavazuje možnosti uplatňovať v občianskom súdnom konaní týkajúce sa dôvodu alebo výšky (rozsahu) nároku veriteľa.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 27.11.1986

Spisová značka: 3 Cz 61/86

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Uznání nároku, Uznání závazku

Předpisy: 40/1964 Sb. § 110 odst. 1
§ 420 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalovaný poškodil osobné motorové vozidlo Wartburg 353 W patriace žalobkyni a z toho dôvodu uznal písomne, že uhradí žalobkyni 60 000,- Kčs do 31.12.1981. V dôsledku toho, že potom zaplatil žalobkyni iba sumu 7500,- Kčs žiadala žalobkyňa žalobu zo 14.8.1984 zaviazať žalovaného zaplatiť jej zostávajúcu sumu 52 500,- Kčs.

Okresný súd v Nitre po vykonaní dokazovania rozsudok zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 24 256,- Kčs do troch dní. Čo sa týka sumy 11 782,- Kčs, pripustil späťvzatie žaloby a konanie v tejto časti zastavil. Žiadnemu u účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Súd prvého stupňa pri rozhodovaní vychádzal zo zistenia, že skutočná škoda spôsobená žalovaným žalobkyni bola v sume 31 756,- Kčs, z čoho 7500,- Kčs žalovaný žalobkyni uhradil. Súd neprihliadol na námietku premĺčania vznesenú žalovaným s poukazom na ustanovenie § 110 ods. 1 O. z. s tým, že žalovaný uznal nárok žalobkyne čo do dôvodu a výšky. Bol toho názoru, že i keď žalovaný uznal dlh žalobkyne vo výške 60 000,- Kčs, bolo povinnosťou súdu v zmysle ustanovenia § 420 ods. 1 O. z. skúmať skutočnú vzniknutú škodu.

Na odvolanie oboch účastníkov Krajský súd v Bratislave svojím rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol. Žalobkyňu zaviazal zaplatiť trovy preddavkované štátom; žalovanému nepriznal náhradu trov celého konania.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona ktorú podal generálny prokurátor SSR,

tak, že týmto rozsudkom odvolacieho súdu bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Odvolací súd zamietol žalobu z toho dôvodu, že udalosť, z ktorej škoda vznikla, nastala 9.6.1980 a žalobkyňa uplatnila nárok na náhradu škody na súde až 14.8.1984; preto jej právo bolo premlčané, keď žalovaný premlčanie namietal. Odvolací súd pritom vychádzal z názoru, že právny úkon žalovaného smerujúci k uznaniu dlhu je v zmysle ustanovenia § 39 O. z. neplatný, pretože výška uznaného dlhu nezodpovedá skutočnej škode. Uznávací prejav žalovaného bol obmedzený rozsahom skutočnej škody v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 O. z.; preto sa pre platnosť písomného prejavu žalovaného z 27.5.1981 vyžadovalo, aby uznal svoj dlh v rozsahu skutočnej škody. Podľa zistenia znalca však spôsobená škoda činila iba 63,62 z pôvodnej ceny motorového vozidla a o 19 282,- Kčs menej ako výška dlhu uznaného žalovaným. Preto podľa názoru odvolacieho súdu nemohli byť s týmto právnym úkonom žalovaného spojené účinky plynutia novej desaťročnej premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 110 ods. 1, veta druhá, O. z.

Uvedený právny názor odvolacieho súdu však nemá oporu v platnej právnej úprave.

V zmysle ustanovenia § 110 ods. 1, veta druhá, O. z. ak právo dlžník písomne uznal čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo; ak však bola v uznaní dlhu uvedená lehota na plnenie, plyní premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty. Uznaná pohľadávka sa premlčuje po desiatich rokoch odvtedy, čo k uznaniu došlo, prípadne od uplynutia lehoty na plnenie, ak bola v uznaní uvedená. Je pritom právnym úkonom, pre platnosť a právne účinky ktorého sa vyžaduje, aby po formálnej i obsahovej stránke vyhovoval ustanoveniu § 110 ods. 1, veta druhá, O. z., pričom musí tiež vyhovovať náležitostiam, ktoré zákon predpisuje v ustanovení § 34 a nasl. O. z. pre platnosť právnych úkonov. Uznanie dlhu pritom nezakladá právnu domnienku, že uznaná pohľadávka v dobe jej uznania trvala. Má účinky len z hľadiska plynutia a dĺžky premlčacej doby a nie aj účinky iné. Preto ak je uznaná čo len predpokladaná pohľadávka, prípadne pohľadávka nie oprávnená čo do výšky, nezabavuje sa dlžník uznaním dlhu práva na námietky týkajúce sa jej existencie. Uznanie nároku účastníkom v priebehu občianskeho súdneho konania musí súd zhodnotiť v zmysle ustanovenia § 132 O. s. p., teda v súvislosti s výsledkami vykonaného dokazovania, prihliadajúc na všetko, čo vyšlo za konania najavo. S uznaním nároku teda nie sú spojené osobitné procesné účinky a súd musí skúmať, či z hľadiska hmotného práva obстоjí nárok žalobcu na uznávací prejav žalovaného.

1)

V tejto veci z povahy právneho úkonu, ako aj z jeho obsahu a okolností, za ktorých k nemu došlo, možno predpokladať, že v čase uznania dlhu považoval žalovaný sumu 60 000,- Kčs za skutočnú škodu, ktorú spôsobil žalobkyňu. Ak bol dodatočne zistený menší rozsah skutočnej škody, nemôže to mať za následok neplatnosť uznania dlhu, ak uznanie splňovalo všetky podmienky uvedené v ustanovení § 110 ods. 1 O. z., ako aj vyžadované zákonom pre platnosť právneho úkonu.

Ako už bolo uvedené, nezakladalo toto uznanie právo, na základe ktorého by bolo možné plnenie vymáhať, a súdu preto nič nebránilo, aby rozsah škody určil podľa výsledkov dokazovania. Výklad, z ktorého vychádzal odvolací súd, že totiž uznanie by bolo platné len vtedy, keby výška uznaného dlhu presne zodpovedal výške skutočnej škody v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 O. z., by neumožňoval považovať za platné ani uznanie dlhu určeného nižšou sumou, než je skutočná škoda. pritom ani táto skutočnosť nemôže brániť oprávnenému uplatniť voči dlžníkovi aj neuznanú časť dlhu. Opačný výklad by sa priecil účelu zákona a základným zásadám občianskoprávných vzťahov, vyjadreným v úvode Občianskeho zákonníka. 2)

Z uvedeného vyplýva, že rozsudkom odvolacieho súdu bol v tejto veci porušený zákon v ustanoveniach § 153 ods. 1 a § 220 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 110 ods. 1, veta druhá,

O. z.

Poznámky pod čiarou:

- 1) Pozri V/1968, str. 37, Zbierky rozhodnutí a oznámení soudů ČSSR.
- 2) Zákona č. 40/1964 Zb. (ktorého úplné znenie so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 70/1983 Zb.)